

Preken ved Kirkemøtets åpning 5. april 2011

Ved Helga Haugland Byfuglien

Sammen for Guds ansikt er vi her ved starten av et nytt Kirkemøte, som hele mennesker – med ånd, sjel og kropp. Disse kan aldri kan skilles fra hverandre. Gud har villet oss slik. Med vårt mangfold møter vi Gud og hverandre.

Jesus sier: Jeg er livets brød. Den som kommer til meg, skal aldri hunge, og den som tror på meg skal aldri tørste.

Som en proklamasjon, som en invitasjon, men også som en tankevekkende utfordring sa Jesus dette til dem som oppsøkte han, dagen etter at de hadde blitt mett ved Genesaretsjøen. Jesus ville si dem at de ikke hadde fått nok selv om de hadde fått dekket det som kroppen umiddelbart trengte. Det de trengte var brød, men ikke bare brød. Slik var det for dem, og slik er det for oss.

Vi som lever i dag i vår del av verden, har definitivt nok mat. Men heller ikke i dag har vi nok med maten, selv om den skulle være av sunneste slag som både styrker kroppen, forebygger sykdom og får oss til å holde linjene.

Mange søker å få dekket hunger og tørst gjennom materielle goder. Vi forledes lett til tro at status og posisjon, det å kunne fremstå som vellykket, er det som skal til for å finne mening. Men svaret er aldri å finne i egen styrke.

Jesus kom for å gi oss noe utenfra, noe vi skulle få lov til å ta imot, og så gi videre til menneskene rundt oss.

Vi som er samlet her kan ha grunn til å reflektere om våre liv lyser av troen på han som gav seg selv for oss, han som gav oss det nye budet om å elske hverandre.

”Har dere kjærlighet til hverandre, skal alle kunne se at dere er mine disipler”, sa Jesus. Hva ser mennesker når de møter oss? Ser de spor av han som kom, eller kan livene våre fremstå som en slags praktisk ateisme, fordi gudstroen ikke merkes på våre liv og fellesskap, og heller ikke på det vi er for andre? Et av de mest ransakende spørsmål jeg har fått, kom fra en femteklassing i Askim: Får du gjort noe for andre i jobben din?

Jesus Kristus kom for å stille en annerledes sult og tørst: Han dekker behov som vi ikke selv kan stille.

Vi må ta imot, for vår egen del, og for å kunne gi videre.

Vi får ta imot, som hele mennesker, med både seire og nederlag, som de hele og likevel sammensatte mennesker vi er. Vi tar imot som en gave, fra den gode giver. Han som har gitt oss livet, og som har gitt oss hverandre.

Når vi tar imot, er ikke det tegn på svakhet.

Vi tar imot fordi vi selv ikke kan skape det som gjør at livet er trygt. Vi tar imot fordi vi selv ikke er i stand til å rigge eller sikre våre liv på en slik måte at vi selv får til det vi trenger for å være hele mennesker.

Vi er mottakere, mottakere av det Jesus kaller livets brød, det som er han selv. På en hemmelighetsfull måte understreker dette vår verdighet som mennesker. Vi trenger noe mer enn hva vi kan skaffe oss selv. Det er en som er større enn oss, som gir seg hen, med kjærlighet. Og det er i det fortrolige forhold til Kristus og hverandre at vi finner den skatten og den hemmeligheten som gjør at vi ser vår egen og andres verdi og menneskelighet. Det er en gave. Det er nåden, den som knytter oss sammen og gjør oss til ett, på tvers av alt som skiller.

Religion og alt vi tenker på med dette mangfoldige begrepet, har inntatt en plass mellom oss på en måte vi knapt trodde var mulig for få år siden. Mange som hevdet at religion var på vikende front tok feil. Mange er blitt overrasket, kanskje også vi som hører til kirken med vår tjeneste, enten vi er tillitsvalgte eller ansatte.

Det har vært en oppfatning at rasjonaliteten og vitenskapen i større og større grad ville ta over og fylle tros-rommet og sette fri det mennesket så det ble uavhengig. Med økende velstand og tro på individualitet kunne man også tenke seg at behovet for Gud ville bli mindre og mindre.

Men det er ikke slik det har blitt. I våre dager brukes religiøse termer på menneskelige erfaringer med den største selvfølge, og mange finner svar på sine lengsler ut fra egne sterke opplevelser. Nyreligiøsitet i ulike varianter vekker nysgjerrighet, og mange forteller hvordan det beriker deres liv. Og det blir tatt seriøst.

Religion ikke lenger er noe sært. Vi forholder oss også i vårt land til religionsyttringer som beriker samfunnet vårt og utfordrer oss til å bli bevisste på hva vi selv tror, hva det betyr å tilhøre kirken og være kristen. Men det forteller også at flere og flere erkjenner at tanke, fornuft, vitenskap og velstand slett ikke gir alle svar på det vi trenger som mennesker. Enorme framskritt, nye kommunikasjonsformer og stor overflod stiller ikke vår uro for dagen i morgen eller demper vår frykt og vår angst for oss selv og våre kjære. Lengselen etter noe større er nedfelt i oss.

Dyrkingen av det vellykkede og suksessrike, oppmerksomheten omkring de unike prestasjonene, gir mange opplevelsen av ikke å holde mål. Det forsterker selvforakten, gjør at vi forstiller oss og kan utvikle et til dels nådeløst samfunn. Søking etter mening er ikke forbigående.

Hva er troens og kirkens svar på dette?

I større grad skal vi våge å samtale om tro i et språk som kommuniserer med det som er allment i vår tro. Vi trenger ikke skråsikkerhet eller forskansing eller tilbaketrekking, men ydmykhet og vilje til å lytte. Og ikke minst trenger vi mot og evne til å gi troen ord. Våge å svare på spørsmålet: Hvorfor skal jeg være kristen? For vår identitet som fellesskap, som luthersk kirke er å være en allmenn kirke – Jesus ble født som frelseren for hele folket.

Å søke mening og en himmel over livet er dypt menneskelig. Å søke forsoning og lengte etter å gjenopprette det som gikk i stykker er et særpreg ved oss. Det gjør oss kjent med vår egen sårbarhet og avhengighet.

I dette rommet av religiøs søken og allmenne erfaringer, har vi som kirke en gave og en skatt å dele.

Til alle som strever med å finne en vei, der egen innsats ofte inngår som en større eller mindre forutsetning, kan vi få peke på Han som sa: "Den som drikker av dette vannet blir tørst igjen, men den som drikker av det vannet som jeg vil gi skal aldri mer tørste."

Når vi møter Gud med åpne hender, når vi mottar Kristus, da går vi hverandre i møte med åpne hender og tar imot tilgivelsen. Vi erkjenner vår egen svakhet og våre egne nederlag. Det er nemlig vanskelig å fastholde at vi trenger noe fra Kristus og samtidig fremstå som usårbar og tøff.

Det er ikke mulig å be om tilgivelse uten å oppgi egenrettferdighet og selvtilfredshet. Den som ber om tilgivelse og vet det er nødvendig, tar innover seg at man trenger å bli hel igjen og er villig til å gjenskape et fellesskap. Og den som tilgir har også frasagt seg retten til å forbli et offer, så tøft det kan være. Både den som gir og mottar tilgivelse har beveget seg ut av trygghetssonen – og tar imot det mest menneskelige av alt – som en gave. Å ta imot livets brød er å ta imot tilgivelsen fra han som gikk i vårt sted, men det utfordrer oss også til å reise oss selv og den andre opp – til å bli frie og sette hverandre fri fra fortidens byrde. Og gå videre derfra.

Brødet som ble delt ut til folkemengden ved Genesaretsjøen da Jesus mettet de fem tusen pekte på et annet brød, det som kalles livets brød. Det er Kristus selv. Det rekkes oss hele mennesker – vi som bærer med oss lengsel etter Gud og kjærlighet. Med behov for godtatt og bekreftelse, slik vi er. Med nød etter tilgivelse og oppreisning.

Det går en underlig, men tydelig linje fra ørkenmåltidet til et annet måltid – som Jesus feiret med sine disipler like etterpå – i påsken - etter å ha spist påskelammet.

Fra måltidets nære fellesskap gikk han ut i største ensomhet, med sviket som siste hilsen fra sine venner.

Men det var nettopp de som hørte og fikk ta imot livets brød. For han elsket dem, like til det siste.

Nattverden har siden vært delt ut med ødselhet og raushet til alle som vil ta imot Jesus Kristus. Det gjøres også her i dag, når vi om litt skal feire nattverd. Nattverdmåltidet vever oss sammen i Kristi dype kjærlighet. Han som gikk i vårt sted vil for all tid være livets brød, det brødet og den næring vi ikke kan være foruten.

Livets brød reiser oss opp av nederlag, gir oss mot til å leve og mot til og tro. Det utfordrer oss alle til å tjene vår neste og til å dele.

Dele våre goder, dele vår tro og dele vår sårbarhet. Da er vi nærmest hverandre. Da tror jeg også flere våger å nærme seg kirken der den er.

Og da er vi nærmest han, han som alltid venter, med utstrakte hender. Jesus byr oss livets brød, så vi kan få ta imot, og raust gi videre.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var, er og blir en sann Gud, fra evighet til evighet.